

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	EDU 302, Kurikulum və qiymətləndirmə strategiyaları, 6 AKTS
	Departament	Təhsil
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2025/26-cı tədris ilinin yaz semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fətullayev Vaqif Tahir oğlu
	E-mail:	vaqif.fatullayev@khazar.org
	Telefon:	-
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Nərimanov korpusu
	Məsləhət saatları	Onlayn və ya oflayn formada (əvvəlcədən tarixi və vaxtı qərarlaşdırmaqla)
Prerekvizitlər	EDU 101 Təhsilə giriş	
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>Əsas istinad mənbələri:</p> <ol style="list-style-type: none"> Azərbaycanda tətbiq olunan fənn kurikulumları (təhsil proqramları) Təhsil Haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu Oral, B., & Yazar, T. (2020). <i>Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme</i>. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı. Ə.M.Abbasov, İ.A.Cavadov, B.O.İbadova, K.R.Quliyeva, İ.H.Sultanova, S.E.Cavadova. Kurikulum bələdçisi (izahlar və tətbiqlər). Bakı, "Elm və təhsil", 2019, 320 səh Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). Curriculum: Foundations, Principles, and Issues. Pearson. <p>Əlavə mənbələr:</p> <ol style="list-style-type: none"> Program for International Student Assessment: Country Report: Azerbaijan (2023). OECD. https://www.e-derslik.edu.az/portal/ https://edu.gov.az/upload/file/xeber/2014/14.11.14/kurikulum-elave-14.11.14.pdf http://elibrary.bsu.edu.az/files/110/N_60.pdf https://books.akademisyen.net/index.php/akya/catalog/download/3766/11218/82095?inline=1 OECD (2020), <i>What Students Learn Matters: Towards a 21st Century Curriculum</i>, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en. Güven, M. & Aslan, S. (2024) <i>Cumhuriyetin 100. Yılına Armağan Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Programgeliştirme Ve Değerlendirme</i> Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı. <p>Resursların axtarışı üçün faydalı keçidlər:</p> <p>► https://scholar.google.com/</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ https://journals.sagepub.com/ ➤ https://eric.ed.gov/ ➤ https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey ➤ https://www.scopus.com/ ➤ https://www.researchgate.net/ ➤ https://as-journal.edu.az/ ➤ https://mufredat.meb.gov.tr/ ➤ https://muallim.edu.az <p>Qeyd: Digər zəruri resurslar (rubriklər, qrup və fərdi iş materialları) dərs zamanı tələbələrlə paylaşılacaq.</p>
<p>Kursun təsviri</p>	<p>“Kurikulum və qiymətləndirmə strategiyaları” fənni tələbələrə təhsil proqramının (kurikulumun) mahiyyəti, quruluşu və məktəb təcrübəsində tətbiqi barədə əsas biliklər verir. Kursda kurikulumun məqsəd və məzmununun seçilməsi, təlim nəticələrinin yazılması, öyrənmə-öyrətmə prosesinin planlaşdırılması və qiymətləndirmənin təşkili (diaqnostik, formativ, summativ) öyrənilir. Tələbələr həmçinin Tyler və Taba kimi əsas kurikulum modelləri ilə tanış olur, sadə nümunələr üzərində kurikulumun qurulması və qiymətləndirilməsi üzrə praktik tapşırıqlar yerinə yetirirlər. Kurs çərçivəsində beynəlxalq qiymətləndirmələrin ümumi məntiqi və nəticələrin kurikulumun təkmilləşdirilməsində istifadəsi də müzakirə olunur.</p>
<p>Kursun məqsədləri</p>	<p>Kursun ümumi məqsədləri aşağıdakılardır:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tələbələrdə kurikulumun anlayışı, komponentləri və əsas terminləri üzrə baza bilik formalaşdırmaq; ▪ Kurikulumun dizayn yanaşmaları, növləri və əsas modelləri (Tyler, Taba, Taba-Tyler) barədə ilkin təsəvvür yaratmaq; ▪ Məzmunun seçilməsi və təşkilinin əsas prinsiplərini öyrətmək və sadə tətbiq bacarıqları formalaşdırmaq; ▪ Diaqnostik, formativ və summativ qiymətləndirmənin fərqlərini izah etmək və sadə tapşırıqlar üçün uyğun qiymətləndirmə seçimini bacarıqlarını aşılamaq; ▪ Beynəlxalq qiymətləndirmə nəticələrini (PISA, TIMSS və s.) ümumi səviyyədə şərh etməyi və kurikulumla əlaqələndirməyi öyrətmək; ▪ Kurikulum və qiymətləndirmə tapşırıqlarında süni intellekt alətlərindən etik və məqsədyönlü istifadə vərdişi formalaşdırmaq.
<p>Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri</p>	<p>Kursun sonunda tələbələr:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kurikulum, təhsil, təlim və tədris anlayışlarını fərqləndirəcək; 2. Kurikulumun komponentlərini (məqsəd, məzmun, öyrənmə-öyrətmə prosesi, qiymətləndirmə) təhlil edəcək və aralarındakı əlaqəni əsaslandıracaq; 3. Kurikulumun dizayn yanaşmalarını və təsnifatlarını (rəsmi, gizli, tətbiq olunan və s.) nümunələr əsasında müqayisə edəcək; 4. Tyler və Taba (o cümlədən Taba-Tyler) modellərini tanıyacaq, sadə situasiyaya uyğun modeli seçəcək və tətbiqi üçün qısa plan hazırlayacaq; 5. Məzmunun seçilməsi və təşkili prinsiplərini tətbiq edəcək və məzmun strukturunu (xətti/spiral/modul və s.) hazırlayacaq;

	<p>6. Bloom taksonomiyasına uyğun ölçülə bilən təlim nəticələri hazırlayacaq və onları SMART meyarları üzrə yoxlayacaq;</p> <p>7. Ölçmə, qiymətləndirmə və dəyərləndirmə anlayışlarını izah edəcək;</p> <p>8. Beynəlxalq qiymətləndirmə nəticələrini (PISA, TIMSS, ICILS, PIRLS və s.) kurikulumun təhlilində istifadə edəcək və praktik təkliflər hazırlayacaq;</p> <p>9. Süni intellekt alətlərindən kurikulum və qiymətləndirmə proseslərində etik və məqsədyönlü şəkildə istifadə edəcək.</p>		
Tədris metodları	İnteraktiv qrup müzakirələri	+	
	Praktiki, simulyasiya əsaslı tapşırıqlar	+	
	Keyslərin təhlili	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Dərsə davamiyyət və aktiv iştirak		15
	Fərdi tapşırıqlar		10
	Qrup tədqiqat işləri		10
	Aralıq imtahanı		25
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p><u>1) Davamiyyət və dərslə iştirak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Dərslərdə müntəzəm iştirak tələbənin akademik uğuru üçün əsas şərtidir. Üzrlü səbəbdən dərs buraxacağı təqdirdə (xəstəlik, rəsmi tədbir və s.) tələbə mümkün qədər əvvəlcədən müəllimə məlumat verməlidir. Dərsin başlamasından ən azı 5 dəqiqə əvvəl auditoriyada olmaq tövsiyə olunur. 10 dəqiqədən çox gecikən tələbənin iştirakı həmin dərs üçün qayıb kimi qeydə alınacaq. 25%-dən çox dərslərdə iştirak etməyən tələbələr kursu bitirməmiş sayılırlar. <p><u>2) Akademik dürüstlük və plagiat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Akademik dürüstlük kursun əsas prinsipidir. Köçürmə, plagiat, başqasının işini öz işi kimi təqdim etmək, süni intellekt və ya digər vasitələrlə hazırlanmış məzmunu mənbə göstərmədən təqdim etmək qəti qadağandır. İstinadlar düzgün verilməli, istifadə olunan mənbələr (kitab, məqalə, veb-səhifə, rəsmi sənəd, süni intellekt və s.) qeyd olunmalıdır. Pozuntu aşkarlandıqda işin etibarsız sayılması və ya universitetin daxili qaydalarına uyğun intizam tədbirləri tətbiq oluna bilər. <p><i>2.1. Generativ Süni İntellekt (GSİ) alətlərindən istifadə qaydası (məs., ChatGPT, Gemini və s.)</i></p> <p>Generativ süni intellekt alətləri bir çox sahələrdə mühüm resursa çevrilməkdədir. Bu kurs çərçivəsində onların istifadəsi aşağıdakı qaydalarla tənzimlənir:</p> <p><i>2.1.1. İcazə verilən istifadə formaları:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> GSİ alətlərindən ideya yaratmaq, brainstorming etmək, plan/struktur qurmaq və ilkin eskiz hazırlamaq məqsədilə istifadə edə bilərsiniz. Nəzərə alın ki, bu alətlərin yaratdığı məzmun bəzən yanlış, natamam və ya problemli ola bilər. Buna görə təqdim etdiyiniz işdə faktların, mənbələrin 		

və nəticələrin doğruluğu üçün məsuliyyət tələbəninin üzərindədir.

2.1.2. Mənbə göstərmə və istinad:

- Əgər qiymətləndirməyə təqdim edilən işdə (mətn, ideya, kod, şəkil və s.) Generativ Süni İntellekt alətlərinin yaratdığı məzmunun tam və ya qismən istifadə olunubsa, tələbə bunu açıq şəkildə qeyd etməli və mənbəni göstərməlidir.
- Məsələn, ChatGPT-dən istifadə olunubsa aşağıdakı kimi istinad verilməlidir:
 - *OpenAI. (İl, Ay, Gün). ChatGPT (sorgu əsasında yaradılmış məzmun). <https://chat.openai.com/>*
- Digər GSİ alətləri ilə yaradılmış materiallar da eyni məntiq üzrə alətin adı, tarix və platforma göstərilməklə istinad edilməlidir.
- Süni intellektdən istifadə faktını gizlətmək və ya istinad verməmək akademik dürüstlük tələblərinin pozulması hesab olunur və universitetin akademik davranış qaydalarına uyğun nəticələr doğura bilər.

2.1.3. İcazə verilməyən istifadə formaları

- GSİ alətlərindən kurs tapşırıqlarında əsas mətnin bütövlükdə hazırlanması üçün istifadə etmək qadağandır.
- GSİ alətlərindən müəllifin mətnini parafraz etmək (yenidən ifadə edib “öz mətnin” kimi təqdim etmək) üçün alət kimi istifadə etmək qadağandır.

2.1.4. Plagiatla bağlı prinsip

- Plagiat qəti qadağandır. Plagiat dedikdə akademik tapşırıqda başqasının sözlərini, ideyalarını və ya ideyaların ardıcılığını qəsdən və ya bilərəkdən özününkü kimi təqdim etmək, habelə sitata, parafraza və ya götürülmüş məlumata müvafiq istinad verməmək nəzərdə tutulur.

3) Tapşırıqların təqdim edilməsi və gecikmə siyasəti

- Tapşırıqlar elan olunan tarixlərdə təqdim edilməlidir.
- Tapşırığı vaxtında təqdim edə bilməyəcəyinizi düşünürsünüzsə, mütləq əvvəlcədən müəllimlə əlaqə saxlayın və təqdim etmə tarixi üzrə razılaşma əldə edin.
- Əgər əvvəlcədən xəbərdarlıq və razılaşdırılmış yeni tarix olmadan tapşırıq gecikdirilsə, hər gecikən gün üçün tapşırıq balından 2 bal çıxılır, 5 gündən çox gecikən tapşırıq isə qəbul edilmir.

3.1. Yazılı tapşırıqların hazırlanması qaydaları

3.1.1. Tapşırıqların göndərilməsi

- Bütün yazılı tapşırıqlar son tarixlərə uyğun olaraq elektron formada göndərilməlidir.
- Tapşırığın adı, həmçinin tələbəninin adı və soyadı qeyd olunmalıdır.

3.1.2. Format tələbləri

- Şrift: Times New Roman, 12 pt
- Sətirarası məsafə (line spacing): 1.5 interval
- Kənar boşluqlar (margin): 2.5 sm
- Titul vərəqi (ayrı səhifə): universitet, fakültə, ixtisas, tapşırığın adı/növü, hazırlayan tələbəninin adı-soyadı, qrup, fənn müəllimi, yer və il.
- Titul vərəqi istisna olmaqla bütün səhifələrdə səhifə nömrəsi

göstərilməlidir.

- Mətnin sonunda istinadlar və istifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısı verilməlidir.
- İstinadlar və ədəbiyyat siyahısı APA 7 (American Psychological Association) üslubunda tərtib edilməlidir. Əlavə məlumat üçün:
 - <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/560/01/>

3.1.3. Dil və üslub

- Tapşırıqlar Azərbaycan ədəbi dilində, qrammatik qaydalara uyğun və akademik (elmi) üslubda yazılmalıdır.
- Müəyyən tapşırıqlarda (məs., refleksiya, müzakirə qeydi, debat xülasəsi) müəllimin göstərişinə uyğun olaraq müzakirə üslubundan da istifadə edilə bilər; lakin məzmun yenə də akademik etika və mənbələndirmə tələblərinə uyğun olmalıdır.

4) Dərs mühiti və etik davranış

- Dərs zamanı qarşılıqlı hörmət, akademik mədəniyyət və etik davranış qorunmalıdır.
- Qeyri-etik ünsiyyət, dərs prosesini pozan davranış, təhqir və ayrı-seçkilik yolverilməzdir.
- Qrup işlərində məsuliyyət bölgüsü və əməkdaşlıq prinsipləri gözlənilməlidir.
- Dərs zamanı dərs prosesini pozmağa və ya qeyri-etik hərəkətlər etməyə, həmçinin tələbələrin icazəsiz müzakirələrinə və mobil telefondan istifadəsinə icazə verilmir.
- Dərs zamanı telefon səssiz rejimdə saxlanılmalıdır. Yalnız müəllimin icazəsi ilə mobil telefon və digər rəqəmsal vasitələr tədris məqsədilə (məlumat axtarışı, tapşırıq icrası və s.) istifadə oluna bilər.

5) Əlaqə və konsultasiya

- Tələbələr sual və akademik dəstək üçün müəllimlə e-mail vasitəsilə əlaqə saxlaya və əvvəlcədən razılaşdırılmış vaxtda konsultasiyaya qoşula bilərlər.
- Rəsmi yazışmalarda (e-mail) akademik üslub, mövzu başlığı və aydın mətn tələbi gözlənilməlidir.

6) İmtahanlar

- Aralıq imtahanı I-VII həftələrdə tədris olunan mövzular üzrə, final imtahanı isə VIII-XV həftələrdə tədris olunan mövzular əsasında keçiriləcəkdir.
- Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahanın buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur.
- Aralıq imtahanı yarı strukturlaşdırılmış formatda, yekun imtahanı isə yazılı formada keçiriləcək. Yekun imtahanda suallardan ən azı biri keys təhlili, digərləri isə nəzəri xarakterli olacaq.

7) Fənni bitirmək qaydası

- Universitetin qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60% və daha yuxarı hesab edilir.
- Kəsri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə

		<p>bilər.</p> <p><u>8) İmtahan qaydalarının pozuntuları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aralıq və yekun imtahanları vaxtı tələbə tərəfindən imtahanın gedişini pozmaq və köçürmələr qadağandır. • Bu qaydaya əməl etməyən tələbənin imtahan işi ləğv olunur və tələbə 0 (sıfır) qiymət ilə imtahandan kənarlaşdırılır. 	
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.		<p>Əsas araşdırma sualı: Məktəbə başladığımız ilk gündən bəri təhsil səyahətlərimizi formalaşdıran kurikulum nədir?</p> <p>Əsas istiqamətlər:</p> <p>a. Tələbələrlə tanışlıq; b. Kurs icmalı və gözləntilər, sillabusa baxış; c. Kurikulum nədir? Onun tərfi, təhsil, təlim və tədris anlayışlarının fərqləri; d. “Təhsil nədir?” sualı ətrafında diskussiya; e. Kurikulum və onun fəlsəfəsi, kurikulumları formalaşdıran 4 əsas fəlsəfi baxış, onların çatışmazlıqlarının müzakirəsi; f. Kurikulumun əsasları – “The 3 P-words” (Product, Process, Praxis)</p>	<p>- Sillabusun nəzərdən keçirilməsi; - Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması; - Qrup müzakirəsi; - Müəllim tərəfindən veriləcək müstəqil öyrənmə materiallarının tədqiqi və öyrənilməsi.</p> <p>Tələbələr aşağıdakıları araşdıracaq və müəyyən edəcəklər:</p> <p>1. Təhsil və kurikulum üzrə geniş istiqamətlərin onlara tanış və tanış olmayan anlayışları; 2. Kurikulum haqqında nə bilirdik, nəyi bilmirdik, nəyi öyrəndik; 3. Təlim, tədris, təhsil anlayışlarının fərqləri nələrdir; 4. Azərbaycanın milli kurikulum çərçivəsinin güclü və zəif tərəfləri hansılardır (Rubrik əsasında)?</p> <p><u>İstinad mənbələri:</u></p> <p>1. Azərbaycanda tətbiq olunan fənn kurikulumları (təhsil proqramları) 2. Təhsil Haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu (Oxu: I fəsil: Əsas anlayışlar (Maddə 1, 3, 4,</p>

			6)). 3. Oral, B., & Yazar, T. (2020). <i>Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme</i> . Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (<i>Oxu: 1-ci fəsil, s.2-10</i>).
2.	<p>Əsas araşdırma sualı: Kurikulumun hazırlanması prosesini sistematik və bütöv şəkildə qurmaq üçün hansı əsas anlayışlar (təhsil, öyrənmə-öyrətmə, təhsil proqramı və onun komponentləri, proqram təsnifatları və dizayn) necə dəqiqləşdirilməli və bu anlayışlar bir-biri ilə necə əlaqələndirilməlidir?</p> <p>Əsas istiqamətlər: a. Ötən dərslərin müzakirəsi: sual-cavab, tələbələr tərəfindən müstəqil öyrənmə məlumatlarının qısa təqdimatı; b. Kurikulum dizaynı anlayışı, yanaşmaları, məqsəd və növləri; c. Kurikulumun hazırlanmasında konseptual aydınlıq; d. Təhsilin əhatə dairəsi, məqsədləri və funksiyaları (sosial, siyasi, iqtisadi, fərdi), təhsilin “ömürboyu”, “çoxölçülü” və “dinamik” xarakteri; e. Öyrənmə və öyrətmə: Öyrənmənin xüsusiyyətləri (təcrübə, davranış dəyişikliyi, qalıcı dəyişiklik), öyrənmə növləri (kortəbii vs istiqamətləndirilmiş), öyrətmənin planlı və proqramlaşdırılmış tədris kimi rolu; f. Kurikulumun dövlət sənədi kimi məzmunu (təlim nəticələri, standartlar, qiymətləndirmə və s.); g. Təhsil proqramının komponentləri: Məqsəd, məzmun, öyrənmə-öyrətmə prosesi, qiymətləndirmə; h. Kurikulum təsnifatları – Eisner: rəsmi, gizli, gözdən ardı edilən, Pozner: rəsmi, tətbiq olunan, gizli, ehmal edilən, əlavə dəstəkləyici; i. Proqram dizaynı: “Nə öyrədilməlidir?” və</p>	<p>- Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması; - Ayrı-ayrı fənn kurikulumları üzrə araşdırma, təqdimat və qrup müzakirəsi; - Kurikulum dizaynı yanaşmaları, mövzu mərkəzli, təhsilalan mərkəzli və problem mərkəzli tədris proqramları barədə müstəqil araşdırma; - Dizayn seçimi əsaslandırması: Tələbə mərkəzli, mövzu mərkəzli, problem mərkəzli dizaynlardan birini seçib əsaslandırın.</p> <p>İstinad mənbələri: 1. Təhsil Haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu (<i>Oxu: II fəsil: Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi (Maddə 10, 17)</i>). 2. Oral, B., & Yazar, T. (2020). <i>Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme</i>. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (<i>Oxu: 1-ci fəsil, s. 11-22</i>). 3. Ə.M.Abbasov, İ.A.Cavadov, B.O.İbadova, K.R.Quliyeva, İ.H.Sultanova, S.E.Cavadova. Kurikulum bələdçisi (izahlar və tətbiqlər). Bakı, “Elm və təhsil”, 2019, 320 səh</p>	

		“necə öyrədilməlidir?”.	(<i>Oxu: I bölmə (səh. 11-14), II bölmə (səh. 72-78), IV bölmə (səh. 150-180)</i>).
3.		<p>Əsas araşdırma sualı: Kurikulumun hazırlanmasında hansı modellər var, hansı daha səmərəlidir?</p> <p>Əsas istiqamətlər: a. Ötən dərslərin müzakirəsi: sual-cavab, tələbələr tərəfindən müstəqil öyrənmə məlumatlarının qısa təqdimatı; b. Kurikulumun hazırlanması modelləri: Ralph W. Tyler modeli, Hilda Taba modeli və Taba-Tyler modeli; c. Kurikulum inkişaf prosesinin araşdırılması.</p>	<p>- Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması; - Qrup müzakirəsi: modelləri müqayisə edin, oxşarlıqlarını və fərqlərini cədvəl formasında göstərin, keys əsasında çıxış hazırlayın: Elm və Təhsil Nazirliyi ümumi təhsildə “Rəqəmsal vətəndaşlıq” fənnini 7-9-cu siniflər üzrə pilot olaraq 2 rayonda tətbiq etməyi planlaşdırır. Fənnin məqsədi şagirdlərdə rəqəmsal savadlılıq, kibertəhlükəsizlik və etik rəqəmsal davranış bacarıqlarını formalaşdırmaqdır. Fənnin mövcud proqramlarla uzlaşdırılması, müəllimlər üçün praktik tətbiq imkanlarının yaradılması və aydın qiymətləndirmə qaydalarının hazırlanması nəzərdə tutulur. Siz nazirlik yanında işçi qrupunun üzvü kimi bu fənn üçün ən uyğun kurikulum modelini (Tyler, Taba, Taba-Tyler) seçməlisiniz. Hansı modeli seçərdiniz? Seçiminizi əsaslandırın və bu modelin layihələndirmə, tətbiq və qiymətləndirmə mərhələlərinə hansı üstünlüklər verdiyini izah edin.</p> <p>İstinad mənbələri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oral, B., & Yazar, T. (2020). <i>Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme</i>. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (<i>Oxu: 3-cü fəsil, s. 205-219</i>).

			<p>2. Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). Curriculum: Foundations, Principles, and Issues. Pearson. (Oxu: 7-ci fəsil, s. 205-215).</p>
4.		<p>Əsas araşdırma sualı: Müəyyən bir təhsil kontekstində (ölkə/region/məktəb/program) kurikulumun planlaşdırılması üçün real ehtiyaclar necə sistemli şəkildə müəyyən edilir, prioritetləşdirilir və bu nəticələr program dizaynı qərarlarına (məqsəd-məzmun-tədris-qiyətləndirmə) necə çevrilir?</p> <p>Əsas istiqamətlər: a. Ötən dərslərin müzakirəsi; b. Kurikulum planlaşdırmasının məntiqi: niyə planlaşdırma “həlləyici başlanğıc nöqtədir”, səmərəlilik/effektivlik və risklər; c. Maraqlı tərəflər və idarəetmə: işçi qruplarının qurulması (koordinasiya, program inkişafı, məsləhət, nəzarət, təsdiqedicilər, yeniləmə), rollar və məsuliyyət bölgüsü; d. Ehtiyacların müəyyənləşdirilməsi, mövcud vəziyyət və arzu olunan vəziyyət arasında fərq, ehtiyacların çoxölçülülüyü (şagird, sosial-mədəni, iqtisadi, təhsil siyasəti, sektor gözləntisi); e. Ehtiyacların qiymətləndirilməsi mərhələləri: hazırlıq → məlumat toplama → təhlil → hesabat → istifadə; f. Məlumat toplama strategiyası: Delphi, DACUM, müşahidə, müsahibə, sənəd təhlili, nailiyyət testi, sorğu – güclü/məhdud tərəflər və uyğunluq meyarları (vaxt, resurs, məqsəd, məlumatın tipi) ; g. Kurikulum hazırlanmasında istifadə olunan data toplama texnikaları barədə fikir mübadiləsi.</p>	<p>- Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması; - Qrup işi: Verilən problem kontekstini nəzərə alaraq, qruplara bölünərək müzakirə edin və problemi həll etmək və həmin kontekstə uyğun təhsil programının hazırlanması üçün mərhələli yanaşmanı planlaşdırın. Hər mərhələdə atılacaq konkret addımları əsaslandırmaqla təqdim edin</p> <p>İstinad mənbələri: 1. Oral, B., & Yazar, T. (2020). Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (Oxu: IV fəsil (s. 243–260); X fəsil (s. 525–532)). 2. Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). Curriculum: Foundations, Principles, and Issues. Pearson. (Oxu: 7-ci fəsil, s. 210-249 (planlaşdırma məntiqi və modellər, kurikulum komandalarının qurulması, məqsəd, məzmun seçimi, maraqlı tərəflər).</p>
5.		<p>Əsas araşdırma sualı: Məzmun (nə öyrətməliyik?) hansı nəzəri əsaslara (fəlsəfi, psixoloji, sosial, fənn, iqtisadi, tarixi) və seçim-təşkil prinsiplərinə əsasən seçilir, prioritetləşdirilir və</p>	<p>- Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması; - Qrup işi: 1) Bloomun taksonomiyasından istifadə edərək, verilmiş bir</p>

		<p>xətti/spiral/modul və s. yanaşmalarla necə strukturlaşdırılır ki, məqsədlərə uyğun, öyrənilə bilən və tətbiq oluna bilən olsun?</p> <p>Əsas istiqamətlər:</p> <p>a. Ötən dərslərin müzakirəsi: sual-cavab;</p> <p>b. “Nə öyrətməliyik?” sualı; məqsədlərlə əlaqə; tədris və qiymətləndirmə qərarlarına təsir;</p> <p>c. Nəzəri əsasların məzmununa təsiri: Fəlsəfi, psixoloji, tarixi, sosial, iqtisadi və s;</p> <p>d. Məzmunun seçilmə və təşkili prinsipləri: uyğunluq, tələbəyə yönümlülük, öyrəniləbilənlik, vacibliylik, elmiylik, etibarlılıq, aktualıq, sosial uyğunluq, faydalılıq, ardıcılıq, inteqrasiya (şaquli/üfüqi), iqtisadiyyat, tədris prinsiplərinə uyğunluq;</p> <p>e. Məzmun təşkili yanaşmaları: xətti, spiral, modul, piramida, nüvə, mövzu şəbəkəsi/layihə mərkəzli, sorğu mərkəzli, veb əsaslı məzmun;</p> <p>f. Bloom taksonomiyası;</p> <p>g. Keyslərin təhlili.</p>	<p>Fənn və ya mövzu üçün dəqiq, ölçülə bilən və müvafiq səviyyədə (davranış, biliyə, duyğu, hərəkət bacarığına aid) təlim nəticələri/hədəfləri yazın.</p> <p>2) Təqdim olunmuş “Ekoloji savadlılıq” keysinə uyğun olaraq kursu müvafiq yanaşmalara uyğun tərtib edin.</p> <p>İstinad mənbələri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oral, B., & Yazar, T. (2020). Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (Oxu: V fəsil (s. 275-293), VI fəsil (s. 306-325)). 2. Ə.M.Abbasov, İ.A.Cavadov, B.O.İbadova, K.R.Quliyeva, İ.H.Sultanova, S.E.Cavadova. Kurikulum bələdçisi (izahlar və tətbiqlər). Bakı, “Elm və təhsil”, 2019, 320 səh (Oxu: VI bölmə (səh. 221-243)). 3. <i>Araşdır:</i> https://www.hurix.com/blogs/a-guide-for-modern-educators-to-design-inclusive-and-future-ready-curriculum/
6.		Tədqiqat işlərinin təqdimatı və müzakirəsi	
7.		<p>Əsas araşdırma sualı:</p> <p>Kurikulum dərslərdə necə tətbiq olunur və nəticələri necə qiymətləndirilir? Ölçmə, qiymətləndirmə və dəyərləndirmə arasında fərq(lər) nə(lər)dir?</p> <p>Əsas istiqamətlər:</p> <p>a. Ötən dərslərin müzakirəsi, sual-cavab;</p> <p>b. Öyrənmə-öyrətmə mərhələsi;</p> <p>c. Ölçmə, qiymətləndirmə və dəyərləndirmə,</p>	<p>- Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması;</p> <p>- Fərdi qaydada müəllim tərəfindən veriləcək müstəqil öyrənmə materiallarının tədqiqi və öyrənilməsi.</p> <p>Tələbələr aşağıdakıları araşdıracaq və müəyyən edəcəklər:</p>

	<p>validlik və etibarlılıq;</p> <p>d. Kurikulumların qiymətləndirilməsi;</p> <p>e. Diaqnostik, formativ və summativ qiymətləndirmə;</p> <p>f. Tylerin hədəf əsaslı qiymətləndirmə modeli;</p> <p>g. Provus fərqlər yanaşması, Eisner təhsil tənqidi və Stufflebeam-in CIPP modelinin müqayisəsi.</p>	<p>- Tylerin hədəf əsaslı modeli, Provus fərqlər yanaşması, Eisner təhsil tənqidi və Stufflebeam-in CIPP modelinin müqayisəsi və təhlili;</p> <p>- Qiymətləndirmənin əsas məqsədləri, diaqnostik, formativ, summativ qiymətləndirmə arasındakı fərqlərin izahı;</p> <p>- Hər bir qiymətləndirmə modelinə uyğun olaraq bir nümunəvi kurikulumu təhlili.</p> <p><u>İstinad mənbələri:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oral, B., & Yazar, T. (2020). Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (Oxu: IX fəsil (s. 469-486)). 2. OECD (2020), What Students Learn Matters: Towards a 21st Century Curriculum, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en. (Oxu: I fəsil, (s. 49-64)).
Aralıq imtahanı		
8.	<p>Əsas araşdırma sualı:</p> <p>Kurikulumlar dəyişən dünyaya necə cavab verməlidir? Bu kontekstdə süni intellektdən necə daha səmərəli istifadə etmək olar?</p> <p>Əsas istiqamətlər:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Süni intellekt və təhsil mövzusunda debat; b. “Google Notebook LM”-dən istifadə qaydaları; c. “Custom GPT”-nin tədris prosesinə inteqrasiyası; d. “Eduaide.AI” və “MagiSchool” süni intellekt alətləri vasitəsilə dərs planının hazırlanması, oyun əsaslı öyrənmə prosesinin 	<p>- Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması;</p> <p>- Müstəqil şəkildə təlim-tədris fəaliyyətinin təşkilində istifadə oluna biləcək süni intellekt alətlərinin araşdırılması;</p> <p>- Fərdi iş: “Custom GPT” (R.Akben, Elon Universiteti) vasitəsilə tənqidi düşüncəyə əsaslanan tapşırıqların hazırlanması, 2) “Eduaide.AI” və ya “MagiSchool” vasitəsilə dərs planının hazırlanması, oyun əsaslı öyrənmə prosesinin</p>

	<p>qurulması, qiymətləndirmənin həyata keçirilməsi yolları;</p> <p>e. Süni intellektdən etik istifadə qaydaları mövzusunda müzakirə;</p> <p>f. “OpenAI” şirkətinin müəllimlər üçün pulsuz süni intellektdən istifadə təliminin izlənməsi və fikir mübadiləsi.</p> <p>g. Təhsildə dəyişikliklərin idarə olunması.</p>	<p>qurulması.</p> <p><u>Araşdırma və öyrənmə üçün mənbələr:</u></p> <p>1) https://notebooklm.google/</p> <p>2) https://www.eduaide.ai/</p> <p>3) https://www.magicschool.ai/</p> <p>4) https://academy.openai.com/</p>
9.	<p><i>Əsas araşdırma sualı:</i></p> <p>Azərbaycan təhsilində kurikulum islahatları və “Təhsil haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” qanunlar tədrisin təşkili ilə bağlı hansı tələbləri müəyyən edir?</p> <p><i>Əsas istiqamətlər:</i></p> <p>a. Ötən dərslərin müzakirəsi, sual-cavab;</p> <p>b. İslahatların mərhələliliyi və normativ baza;</p> <p>c. Tədrisin təşkili qaydaları;</p> <p>d. Müəllim hazırlığı və müəllimlərin sertifikatlaşdırılması prosesi barədə diskussiya;</p> <p>e. Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi (diaqnostik/formativ/summativ), yekun nəticələrin rəsmiləşdirilməsi (attestat və s.) və bunun tədrisin təşkili ilə əlaqəsi;</p> <p>f. Şagird-müəllim-valideyn üçbucağı;</p> <p>g. Tədrisin təşkili üzrə məktəb idarəetməsi, monitorinq, keyfiyyətə nəzarət və hesabatlılıq mexanizmlərinin qurulması;</p> <p>h. Məzmunun milli-mənəvi dəyərlərə uyğunluğu ilə yanaşı, qlobal səviyyədə aktual bilik və bacarıqların kurikulumuna inteqrasiyası xətti.</p>	<p>- Qrup işi: Keyslərin təhlili;</p> <p>- Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı, kurikulumların inkişaf dinamikası, Ümumi təhsil pilləsinin dövlət standartları və proqramlar (kurikulumlar) Təhsil sahəsində müvafiq qanunvericilik bazasını araşdırın.</p> <p><u>İstinad mənbələri:</u></p> <p>1. <u>Təhsil Haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu</u> (Oxu: III fəsil: Təhsil sisteminin idarə olunması, təhsil subyektlərinin hüquqları, vəzifələri və sosial müdafiəsi)</p> <p>2. <u>Ə.M.Abbasov, İ.A.Cavadov, B.O.İbadova, K.R.Quliyeva, İ.H.Sultanova, S.E.Cavadova. Kurikulum bələdçisi (izahlar və təbiiqlər). Bakı, “Elm və təhsil”, 2019, 320 səh</u> (Oxu: III bölmə (s. 145-149); V bölmə (s. 184-211); VII bölmə (s. 273-305)).</p>
10.	<p><i>Əsas araşdırma mövzusu:</i></p> <p>Kurikulumların monitorinqi və data əsaslı qərarvermə.</p>	<p>- Qrup işi: Keyslərin təhlili;</p> <p>- Fərdi tapşırıq: 1) Azərbaycanda kurikulum islahatlarını beynəlxalq</p>

	<p>Əsas istiqamətlər:</p> <p>a. Ötən dərslərin müzakirəsi: sual-cavab, tələbələr tərəfindən müstəqil öyrənmə məlumatlarının qısa təqdimatı;</p> <p>b. Böyük verilənlər (big data) və öyrənmə analitikası;</p> <p>c. Nəticələrin izlənməsi və kurikulumun davamlı təkmilləşdirilməsi;</p> <p>d. Data əsaslı qərarvermə dövrü: Məlumat → nəticə → prioritet → müdaxilə → yenidən ölçmə və qərarların sənədləşdirilməsi.</p> <p>e. Məzmun yenilənməsi, metodik dəstək, müəllim peşəkar inkişafı, dərslər/resurs, qiymətləndirmə siyasəti, məktəb səviyyəli inkişaf planları.</p> <p>f. Monitorinqin məqsədi və səviyyələri: Sınıf-məktəb-rayon/şəhər-milli səviyyədə nə izlənilir və niyə (keyfiyyət, bərabərlik, nəticə).</p>	<p>təcrübə ilə müqayisə edin. Oxşarlıqları və fərqləri cədvəl şəklində göstərin, 2) Müasir təhsil çağırışlarından (məsələn, inklüzivlik, gender bərabərliyi, ekoloji savadlılıq və s.) birini seçin və bu problemin kurikulumuna necə inteqrasiya edilə biləcəyini nümunələrlə göstərin.</p> <p>İstinad mənbələri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oral, B., & Yazar, T. (2020). Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (<i>Oxu: IV fəsil (s. 242-262), XIV fəsil (s. 610-625)</i>). 2. Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). Curriculum: Foundations, Principles, and Issues. Pearson. (Oxu: 9-cu fəsil, s. 291-313). 3. OECD (2020), What Students Learn Matters: Towards a 21st Century Curriculum, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en. (<i>Oxu: III fəsil, (s. 97-114)</i>).
11.	<p>Əsas araşdırma mövzusu: Fənn kurikulumlarının strukturu və məzmunu</p> <p>Əsas istiqamətlər:</p> <p>a. Ötən dərslərin müzakirəsi: sual-cavab, tələbələr tərəfindən müstəqil öyrənmə məlumatlarının qısa təqdimatı;</p> <p>b. Məzmun xətləri, əsas standart, alt standart anlayışlar;</p> <p>c. Təlim məqsədlərinin müəyyən olunması ilə bağlı praktiki tapşırıqlar,</p> <p>d. Təlim nəticələrinin hazırlanmasında əsas prinsiplər, S-M-A-R-T çərçivəsi;</p>	<p>- Dərslə bağlı “concept map” hazırlanması;</p> <p>- Verilmiş keyfət əsasən, tapşırıqların qrup şəklində yerinə yetirilməsi: Siz 9-11-ci siniflərdə tədris olunacaq “Media savadlılığı” fənni üzrə kurikulumun hazırlanmasında iştirak edirsiniz. Fənnin ümumi məqsədləri artıq müəyyən edilib (məsələn, şagirdlərin informasiyanı tənqidi dəyərləndirməsi, doğru və yanlış</p>

	<p>e. Təlim strategiyaları və onun təşkili prinsipləri;</p> <p>f. Təlim metodları (mühazirə-izah, müzakirə, case study, problem/layihə əsaslı öyrənmə və s.), texnikaları (beyin həmləsi, think-pair-share, qartopu, rol oyunu və s.) və formaları (fərdi, cüt və qrup işi, seminar/workshop, onlayn/blended);</p> <p>g. Effektiv dərslin planlaşdırılması;</p> <p>h. Beynəlxalq Bakalavr (IB) proqramları;</p> <p>i. Layihə əsaslı və problem əsaslı öyrənmə ətrafında müzakirə;</p> <p>j. Distant təhsil haqqında mini debat.</p>	<p>mənbələri ayırd etməsi, rəqəmsal mühitdə təhlükəsiz davranması və s.), lakin konkret təlim nəticələri hələ yazılmayıb. Təlim nəticələrinin həm müəllimlər üçün aydın, həm də qiymətləndirilə bilən formada olması vacibdir. Bu fənn üçün 5 konkret təlim nəticəsi yazın. Təlim nəticələrinin SMART prinsiplərinə uyğun olub-olmadığını izah edin;</p> <p>- Fərdi tapşırıq: Müasir kurikulumların hazırlanmasında süni intellekt alətləri ehtiyacların təhlili, məzmunun yaradılması, fərdiləşdirilmiş öyrənmə, qiymətləndirmə və kurikulumun monitorinqi mərhələlərində (məsələn ChatGPT, Copilot, Khanmigo, Gradescope və s.) təhlil, avtomatlaşdırma və fərdi yanaşmanın gücləndirilməsi yollarının sınaqdan keçirilməsi yollarını araşdırın.</p> <p><u>İstinad mənbələri:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycanda tətbiq olunan fənn kurikulumları (təhsil proqramları) 2. Oral, B., & Yazar, T. (2020). <i>Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme</i>. Ankara: Pegem Akademi. 2. Baskı (Oxu: VII fəsil (s. 340-359), VIII fəsil (s. 433-442), XIV fəsil (s. 627-637)). 3. Ə.M.Abbasov, İ.A.Cavadov, B.O.İbadova, K.R.Quliyeva, İ.H.Sultanova, S.E.Cavadova. Kurikulum bələdçisi (izahlar və
--	---	---

			<p>tətbiqlər). Bakı, “Elm və təhsil”, 2019, 320 səh (Oxu: IV bölmə, (s. 173-181); V bölmə, (s. 193-212)).</p>
12.	<p>Əsas araşdırma sualı: Beynəlxalq şagird qiymətləndirmə tədqiqatları bizə təhsilimiz haqqında nə deyir?</p> <p>Əsas istiqamətlər: a. Ötən dərsin müzakirəsi; b. Beynəlxalq şagird qiymətləndirmə tədqiqatları (PISA, TIMSS, PIRLS, ICILS və s.) və kurikulumun təkmilləşdirilməsində istifadəsi; c. Azərbaycanın PISA nəticələrinin təhlili;</p>	<p>- Qrup müzakirəsi: Təqdim olunmuş hesabat materialı üzrə tələbələr aşağıdakılarla bağlı refleksiyalarını bölüşəcəklər:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PISA-nın Azərbaycan hesabatında ən vacib hesab etdiyiniz data göstəriciləri hansılardır? 2. Bu hesabatın Azərbaycanda tədris və öyrənmə prosesinə birbaşa təsirləri nələrdir? 3. PISA hesabatına əsasən, Azərbaycan təhsilində hansı məsələlər barədə narahat olmamalıyıq? <p>İstinad mənbələri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Program for International Student Assessment: Country Report: Azerbaijan (2023). OECD. 2. OECD (2020), What Students Learn Matters: Towards a 21st Century Curriculum, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en. (Oxu: fəsil 2 (s. 71-94)). 	
13.	<p>Əsas araşdırma sualı: Digər ölkələr kurikulumun hazırlanması və tətbiqi sahəsində hansı siyasət və təcrübələri həyata keçirirlər? Bu siyasət və təcrübələrdən hansıları Azərbaycanın təhsil kontekstinə uyğunlaşdırılaraq tətbiq oluna bilər?</p> <p>Əsas istiqamətlər: a. Ötən dərsin müzakirəsi, sual-cavab və “concept map”;</p>	<p>- Hansı ölkələr öyrənə biləcəyimiz nümunə və ya “case” kimi çıxış edir? Sualını təqdim olunan OECD hesabatları əsasında araşdırmaq.</p> <p>İstinad mənbələri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Program for International Student Assessment: 	

		<p>b. Dünyada (Xüsusilə, Finlandiya, Çin, Sinqapur, Türkiyə) kurikulum hazırlanması modelləri ilə bağlı müzakirə;</p> <p>c. Qrup işi və müzakirə.</p>	<p><u>Country Report: Azerbaijan (2023). OECD.</u></p> <p>2. OECD (2020), What Students Learn Matters: Towards a 21st Century Curriculum, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/d86d4d9a-en. (Oxu: fəsil 4 (s. 115-119)).</p> <p>3. OECD (2025), Education at a Glance 2025: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en (Oxu: fəsil 2 (s. 182-203), V bölmə, (s. 193-212)).</p>
14.		Tədqiqat işlərinin təqdimatı və müzakirəsi	
15.		<p>Kurikulum və qiymətləndirmə strategiyaları fənni üzrə konsept xəritəsinin (“concept map”) hazırlanması.</p> <p>Kurikulumla bağlı əsas/mühüm suallar üzrə tələbələrin BCR-ləri (qısa yazılı refleksiya qeydləri).</p>	<p>- Kursun əsas ideyalarının və onların qarşılıqlı əlaqələrinin konsept xəritəsi (concept map) əsasında xəritələndirilməsi.</p> <p>- Kursun əsas anlayış və ideyalarını necə ümumiləşdirə və sintez edə bilərsiniz?</p> <p>- Kursun konsept xəritəsindəki əsas ideyalarla bağlı suallara fərdi tələbə cavabları.</p>
Final imtahanı			